

УДОСКОНАЛЕННЯ ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ УКРАЇНСЬКИХ І КИТАЙСЬКИХ ЗДОБУВАЧІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ВОКАЛУ НА ЗАСАДАХ КОМПАРАТИВНОГО ПІДХОДУ

IMPROVING THE EXPERIENCE OF TRAINING UKRAINIAN AND CHINESE LEARNERS FOR TEACHING VOCAL ON THE BASIS OF THE COMPARATIVE APPROACH

У статті розглянуто особливості підготовки українських і китайських здобувачів вищої освіти до вокально-педагогічної діяльності в різних соціокультурних умовах. Матеріали статті враховують багаторічний досвід автора статті в галузі викладання вокалу в університетах України й Китаю.

Дослідження виконано на засадах компаративного підходу, звернення до настанов якого розглядається як науково-засадниче підґрунтя всебічного й глибокого порівняльного аналізу вокально-освітніх систем в українських і китайських закладах вищої освіти. Визначено головні вектори порівняльного аналізу, реалізація яких дозволяє обґрунтувати зміст і форми експериментальної методики. До них віднесено вокально-мистецький, вокально-педагогічний та особистісно-творчий напрями фахової підготовки майбутніх фахівців, узгодження яких має забезпечити баланс між універсальними, загальноєвропейськими і національно-орієнтованими вокально-освітніми принципами й збереження цінних національних традицій.

Також представлено результати порівняльного аналізу стану підготовленості до вокально-фахової діяльності студентів 4 курсу трьох груп: українських здобувачів першого бакалаврського рівня освіти, китайських, які навчаються в українському педагогічному університеті, китайських студентів Ліонського університету.

Схарактеризовано типові переваги й проблеми, властиві студентам кожної групи, які розглядаються через призму визначення необхідних способів і методів удосконалення змісту й організаційних форм їхньої підготовки до вокально-фахової діяльності. Акцентовано, що побудова експериментальної методики має ґрунтуватися також на врахуванні особливостей попередньої музичної підготовки здобувачів, їхніх національно-ментальних, анатомо- й психофізичних властивостей, мовленнєвих традицій, як чинників, що суттєво впливають на процес формування вокально-виконавських навичок. Досягнення діалектичної єдності між універсальними вимогами й унікальними національно-культурними особливостями вокально-освітньої системи має сприяти вдосконаленню змісту й організаційних форм фахової освіти співаків, яку вони здобувають в різних національних умовах, а з цим – її відповідності мистецьким і соціокультурним потребам власного суспільства.

Ключові слова: вокальна підготовка, вокально-освітня система, досвід, компаративний підхід, українські й китайські здобувачі.

ративний підхід, українські й китайські здобувачі.

The paper is focused on the peculiarities of training Ukrainian and Chinese university students for vocal and pedagogical activity in different socio-cultural conditions. The materials of the article take into account a many-year experience of the author in the field of vocal teaching at universities in Ukraine and China.

The research was carried out on the basis of the comparative approach, the reference to the guidelines of which is considered as a scientific foundation for a comprehensive and in-depth comparative analysis of vocal education systems in Ukrainian and Chinese institutions of higher education. The author determines main vectors of the comparative analysis, the implementation of which allows to justify the content and forms of the experimental methodology. They include vocal-artistic, vocal-pedagogical and personal-creative areas of professional training of future specialists, the coordination of which should ensure a balance between universal, pan-European and nationally oriented vocal-educational principles and the preservation of valuable national traditions.

The article presents the results of a comparative analysis of the state of readiness for vocal and professional activity of students of the 4th year of three groups: Ukrainian students of the first bachelor's level of education, Chinese students studying at a Ukrainian pedagogical university, and Chinese students of Lyonais University.

Typical advantages and problems characteristic of students of each group are provided, which are considered through the prism of determining the necessary ways and methods of improving the content and organizational forms of their training for vocal and professional activity. It is emphasized that the construction of the experimental methodology should also take into account the peculiarities of the previous musical training of the learners, their national-mental, anatomical and psychophysical properties, speech traditions, as factors that significantly affect the process of formation of vocal and performing skills.

The achievement of a dialectical unity between universal requirements and unique national-cultural features of the vocal-educational system should contribute to improving the content and organizational forms of the professional education of singers, which they acquire in different national conditions, and with this, its compliance with the artistic and socio-cultural needs of one's own society.

Key words: vocal training, vocal education system, experience, comparative approach, Ukrainian and Chinese singers.

УДК 784-043.61:001.82-021.734:

374–053.6

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/72.35>

Усова Г.А.,

аспірантка кафедри музичного

мистецтва і хореографії

Державного закладу

«Південноукраїнський національний

педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Постановка проблеми. У сучасній освітній системі України й Китаю все більшого поширення набувають процеси інтернаціоналізації й академічної

мобільності. Однією із освітніх українських галузей, яка користується попитом у студентській молоді Китаю, є музичне, зокрема – вокальне мистецтво.

Популярність останнього виду фахової підготовки у китайських абітурієнтів обумовлена визнанням на міжнародному рівні досягнень української вокальної школи, а також наявністю сталої, науково обґрунтованої і успішної методичної системи підготовки майбутніх співаків і викладачів вокалу. Сприяють цьому й досягнення, які китайські випускники українського університету демонструють, працюючи за фахом у своїй країні. Позитивним наслідком зростання академічної мобільності є також залучення українських фахівців до викладання вокалу в китайських музичних інституціях та успіхи, які демонструють їхні студенти-співаки.

Тим самим збагачується досвід підготовки майбутніх вокалістів у різних соціокультурних умовах й уможливорюється здійснення порівняльного аналізу здобутків і проблемних питань, типових для обох національно-обумовлених вокально-методичних систем, вияв найбільш ефективних методів і організаційних форм навчання співу, узагальнення та врахування яких має сприяти підвищенню ефективності вокальної освіти як в українських, так і в китайських закладах освіти.

У дисертаційних дослідженнях молодих китайських науковців, серед яких – Вей Лімін, Мен Ян, Чен Дін, Чжан Лянхун та інші, аналізуються у їх зіставленні різні аспекти підготовки майбутніх співаків України й Китаю. Приділяють цим питанням увагу й українські науковці, зокрема – Н. Кьон, Г. Ніколаї, О. Реброва та ін., звертаючись до парадигмальних ідей компаративістики як методологічного підґрунтя їх дослідження.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. У зв'язку із поширенням практики здобуття вищої музично-педагогічної освіти студентами з Китаю в українських університетах, а також завдяки накопиченню знань щодо особливостей вокально-освітніх систем двох країн, суттєво зростає актуальність звернення до компаративістського підходу з метою вияву їх специфічних особливостей та обґрунтування ефективних шляхів і способів взаємного збагачення й удосконалення. Натомість, дослідження цього питання в науково-педагогічному середовищі на цей час ще не знайшло всебічного висвітлення.

Мета статті – вияв найбільш значущих особливостей української й китайської вокально-методичних систем на засадах компаративного підходу як засадничого підґрунтя їх взаємного збагачення й удосконалення.

Завдання статті полягають:

– у вияву сутнісних характеристик компаративного підходу, які мають враховуватися у процесі здійснення аналізу різних вокально-освітніх систем;

– у характеристиці головних збігів і відмінностей у системі підготовки майбутніх вокалістів України й Китаю;

– у представленні методики діагностування рівнів підготовленості майбутніх вокалістів України й Китаю та отриманих на етапі констатувального експерименту результатів, які мають враховуватися з метою удосконалення цілісної системи вокально-академічної підготовки у вищих мистецьких закладах двох країн.

Аналіз останніх досліджень. Звертаючись з метою вирішення завдань дослідження до настановних ідей компаративного підходу, ми виходили з того, що вияв збігу й відмінностей у вокально-освітніх системах, національно-виконавських традиціях і вокальних школах двох країн є важливим підґрунтям для інтегрування напрацьованих в них найбільш цінних здобутків і розроблення більш досконалої й цілісної методики підготовки майбутніх викладачів вокалу. За нашим уявленням, саме завдяки зверненню до положень компаративного підходу їх порівняльний аналіз має набути науково-обґрунтованого й системно-послідовного характеру й тим самим – достатньо виваженого й обґрунтованого вирішення поставлених завдань.

Зазначимо, що застосування ідей компаративістики має міцне історичне підґрунтя, яке відповідає еволюції прагнення людства до глибокого розуміння сутнісних властивостей різноманітних соціальних, культурних, мистецьких явищ через їх порівняльний аналіз. З наукових праць відомо, що становлення методів компаративного підходу відбулося ще за часів античних філософів, зокрема – Геродота, Плутарха, Аристотеля, які здійснювали порівняльний аналіз особливостей культур, звичаїв, мови й діалектів різних етносів, зіставляли особливості поезики різних видів мистецтва. Однак широкого розповсюдження набуло застосування компаративістики на початку XIX століття в історичних і лінгвістичних дослідженнях. Деяко пізніше до ідей компаративістики звертаються науковці в галузі правознавчих і економічних наук. Що до започаткування педагогічної компаративістики, то її виникнення пов'язують із працею Марка Антуана Жюльєна Паризького «Нариси та попередні нотатки до дослідження з порівняльної педагогіки», яка вийшла у 1817 році. Однак як самостійна галузь наукових знань порівняльна педагогіка в світовому товаристві здобула визнання тільки у 20-х рр. XX століття; в Україні ідеї компаративістики знайшли розвиток завдяки працям таких українських науковців, як Н. Гук, А. Сбруєва, Г. Ніколаї, Т. Локшина та ін.

Звернення до довідкової літератури свідчить, що термін «компаративістика» походить від латинського слова «comparare», що означає «порівнювати». Однак, як зазначають науковці, «...методологія компаративістики не обмежується лише порівнянням, а спрямована на комплексне пізнавальне дослідження національної та зарубіжної дійсності як динамічної,

внутрішньо диференційованої і змінної системи, взаємопов'язаної з різними аспектами культури й суспільства певного народу» [3, 75 с.]. Наконці також визначають, що головною метою застосування компаративного підходу є поглиблене розуміння реалій, яке досягається завдяки тому, що порівняння різних феноменів спирається на вияв і збереження не тільки споріднених явищ, елементів, різноманітних педагогічних систем, а і їх відмінностей, завдяки чому створюються умови для визнання самоцінності й значущості кожної з них.

На думку О. Локшиної, порівняльна педагогіка на сучасному етапі забезпечує аналіз освітнього феномена «в історико-соціально-економіко-культурному контексті» й стосується вияву спільних тенденцій або законів розвитку досліджуваних явищ і цілеспрямованих, практико-зорієнтованих «порівняльно-педагогічних розвідок через імператив надання рекомендацій розробникам освітньої політики для удосконалення національної освіти» [5, с. 4].

Варто звернути увагу і на те, що поняття «компаративістика» і «порівняльний підхід» часто використовуються як синоніми, натомість між ними існують суттєві відмінності, які мають враховуватися в процесі дослідження. Спільним між ними є те, що обидва різновиди аналізу полягають у зіставленні й порівнянні певних об'єктів або явищ. Різниця між ними міститься в тому, що вони стосуються різних контекстів використання й акцентування на цілісному об'єкті або на його деталях. Отже, на думку науковців, компаративний підхід є більш широким, комплексним і включає систематичне й глибоке вивчення об'єктів – у нашому випадку – мистецьких, музичних феноменів, через їх порівняння на засадах вивчення взаємовпливів між різними культурами, традиціями, стилями [1].

Суттєвий внесок у впровадження компаративістики в мистецьку площину, на думку О. Фрайт, здійснив І. Ляшенко, який виступив фундатором сучасної музичної компаративістики, побудованої з врахуванням здобутків історико-порівняльного мистецтвознавства в «діахронно-часовому та синхронно-просторовому аспектах» [9, с. 8]. Поширенню меж застосування компаративістики в музикознавчому аспекті сприяли праці Л. Кияновської, яка досліджувала проблеми музичної антропології у різних вимірах еволюції музичного мистецтва та вивчала специфіку функціонування музичної інтонації у різних видів мистецтва на засадах компаративного аналізу [4].

Наразі компаративістика стала важливим науковим напрямком галузі культури і мистецтва, звернення до якого сприяє поглибленню знань щодо різних культур, видів мистецтва та взаємозв'язків між ними. Особливої значущості набуло застосування компаративістики на сучасному етапі у зв'язку із зростанням інтенсивності

у світову просторі тенденції до глобалізаційних транскультурних процесів [5, с. 3], активізації академічної мобільності і зростання потреби у освітньо-культурній взаємодії [12, с. 127–128].

Відзначимо також плідність досліджень Г. Ніколаї [7], О. Ребрової [8], Ван Бін [1] в галузі педагогічної компаративістики. В їхніх працях обґрунтовано положення компаративного підходу, які сприяють усвідомленню специфіки становлення вокальної педагогіки в різних соціокультурних умовах, вияву спільних і відмінних рис вокально-педагогічних традицій, порівняння вітчизняного і зарубіжного досвіду, винаходу ефективних шляхів утворення між ними взаємних зав'язків та інтеграції цінних здобутків.

Широко застосовуються ідеї компаративізму в працях молодих китайських науковців, у центрі уваги яких – проблеми міжкультурної взаємодії [6, с. 72], дослідження анатомо-фізіологічних і виконавсько-технологічних характеристик студентів двох країн [2, с. 94; 10, с. 7; 11, с. 6 та ін.], проблеми пристосування вокального апарату до виконання творів європейської культури, опанування принципами бельканто й вироблення на цьому підґрунті виконавської манери так званого «китайського бельканто» [12, с. 129] тощо.

Виклад основного матеріалу. В аналізі сутнісних векторів застосування компаративного підходу до вивчення питань підготовки майбутніх викладачів вокалу в різних вокально-освітніх системах ми виходимо з положення, обґрунтованого в працях Г. Ніколаї, яка, розглядаючи категорію «музично-педагогічна освіта» як теоретичне поняття, фіксує властиву йому внутрішню суперечність, котра обумовлює доцільність їх розведення за двома складниками: виконавсько-мистецьким і вокально-педагогічним. Приєднуючись в цілому до цих висновків, уточнимо їх змістову характеристику.

Сутність першого, виконавсько-мистецького складника стосується застосування ідей компаративістики в галузі пізнання вокального мистецтва як соціокультурного феномену, специфіки якого має відбуватися в межах:

вияву впливу різних культурних контекстів на становлення музичних, вокальних традицій, особливостей їх національно-культурного підґрунтя на засадах усвідомлення історичних, культурних, художньо-мистецьких факторів, які впливають на розвиток вокального мистецтва та забезпечують інтеграцію набутих знань і мистецьких уявлень у власну виконавську практику;

зіставлення творів різних стилів і різних виконавських манер, що дозволяє усвідомлювати специфіку вимог до виконавського мистецтва співака відповідно стильовим відмінностям вокально-виконавської практики, прикладом чого має слугувати аналіз творів на зламі Ренесансу і Бароко, порівняння особливостей виконавського стилю

«бельканто» і переломлення його сутнісних рис в творчості композиторів класицизму й романтизму, зіставлення творів різних національних традицій тощо;

розширення навчального репертуару за рахунок збагачення його жанрово-стильових меж, що є актуальним для опанування співаків європейських тенденцій академічного вокалу в широкому історико-культурному контексті й спонукає до цілеспрямованого удосконалення художнього мислення й здатності до варіювання виконавської техніки і манери інтонування творів різних музичних стилів і жанрів.

Завдяки такому поглибленому аналізу різних музично-художніх систем покращуються умови для руйнування мистецьких бар'єрів і налагодження міжкультурного діалогу. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли взаємодія між представниками різних культур стає все більш інтенсивною й висуває досить високі вимоги до співаків, які долучаються до спільного міжнародного проекту. Така ситуація виникає, наприклад, у постановці оперного спектаклю за участю виконавців – представників різних національностей і вокально-освітнього досвіду, або з метою утворення ансамблів знаних співаків з різних країн, як-от знамените тріо тенорів тощо.

Другий напрям порівняльних досліджень, як було зазначено вище, має вокально-методичний вектор. Застосування технології компаративістики в даному випадку охоплює такі аспекти, як:

- зіставлення різних вокально-освітніх систем у закладах вищої освіти України й Китаю на засадах порівняння державних документів, освітніх стандартів, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;

- порівняння типових форм довузівської підготовки й організаційних форм добору абітурієнтів;

- вияв типових організаційних особливостей вокально-освітнього процесу в різних закладах вищої мистецької освіти;

- зіставлення різних вокальних шкіл і методів підготовки майбутніх фахівців до вокально-фахової діяльності;

- порівняння методик і технологій, які стосуються використання конкретних вокально-фонаційних технік, як-от: вияв східних і відмінних вимог між італійською й німецькою школою звукоутворення, вияв особливостей інтонування поетичного тексту в творах романтиків, експресіоністів, порівняння вимог щодо культури фразування у творах різних виконавських стилів тощо.

Ми також виокремлюємо третій вектор, в якому поєднуються два означених вище – мистецький і вокально-методичний, розглядаючи його як комплексний, в якому зазначені вище знання й навички інтегруються, а його результати зливаються в цілісному акті усвідомлення глибинного

художньо-образного змісту твору, його індивідуалізованій інтерпретації та її сценічному втіленні. Вирішення цих завдань спрямоване на досягнення співаком художнього результату й передбачає вдосконалення його виконавського артистизму й творчо-комунікативної сугестивності. Чималу роль відіграють у цьому процесі не тільки музикологічна й вокально-педагогічна освіта, а й знання в галузі психолого-педагогічної підготовки співака, а також набуття ним відповідного досвіду, зокрема – і завдяки участі в спеціалізованих тренінгах і творчих завданнях.

Завданнями, які мають вирішуватися у даному руслі, визначено:

- оволодіння здобувачів здатністю до цілеспрямованого порівняння різних варіантів інтерпретації художньо-образного змісту вокальних творів і вокально-фонаційних прийомів їх реалізації, які стають засадою критичного аналізу й адекватно-стильового трактування твору;

- застосування компаративного підходу в процесі роботи над інтерпретацією твору, який реалізується у формі порівняльного аналізу застосованих різними співаками засобів виконавської виразності й відтворення його художньо-образного сенсу, стаючи підґрунтям свідомого розроблення здобувачем його власної, індивідуалізовано-особистісної інтерпретаційної концепції;

- аналіз особливостей різних виконавських інтерпретаційних манер, на яких відбиваються художньо-ментальні властивості співаків і традиції їхньої національної вокальної школи, що дозволяє враховувати й посилювати позитивні та нівелювати негативні тенденції у вокально-виконавському розвитку співака;

- врахування специфічних особливостей прояву акторської майстерності співака в різних жанрах вокального мистецтва (опера, камерне виконавство, музична комедія тощо).

Крім того, до цього напрямку відносимо й порівняльний аналіз різних методів психологічної підтримки й подолання психологічних бар'єрів, які існують у різних національно-традиційних формах. Завдяки усвідомленню їх специфіки й відмінностей уможливорюється розроблення індивідуалізованої техніки формування в співака сценічної впевненості, витривалості, здатності до емоційно-вольової саморегуляції й позбавлення надмірного хвилювання перед прилюдним виступом.

Не менш важливим напрямком удосконалення підготовки майбутніх співаків є й формування в них навичок самостійного опанування різностильової вокальної спадщини, удосконалення яких відбувається на засадах порівняльного аналізу різних методів і розроблення індивідуальної стратегії вирішення цього завдання з врахуванням інтересів і особливостей вокальної обдарованості кожного здобувача.

Отже, звернення до ідей компаративістики відіграє важливу роль у вокальній педагогіці як інструмент поглиблення уявлень щодо принципово важливих властивостей вокально-освітньої системи, організаційних форм і способів якісної підготовки майбутніх співаків, варіативності програмного й методичного забезпечення освітнього процесу й можливостей адаптації освітніх систем до різних соціокультурних й національно-своєрідних умов, їх взаємозбагачення й доповнення, за рахунок інтеграції позитивних аспектів й удосконалення освітнього процесу як цілісної й ефективної системи підготовки до вокально-фахової діяльності.

Накопичення досвіду аналітично-порівняльного сприйняття й варіативного виконання творів у різних мистецьких жанрах і виконавських традиціях сприяє винаходу індивідуалізованих способів вираження емоцій і характерів персонажів, зокрема – і в зовнішньо-артистичних проявах, і тим самим – підвищенню сценічної майстерності студентів.

Перевірка висунутих припущень здійснювалася впродовж 2021–2023 років і охоплювали 72 здобувача 4 курсу, – майбутніх бакалаврів, 24 з яких – це українські студенти, 24 – здобувачі з Китаю, що навчаються вокалу в Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К.Д. Ушинського (Україна), та 24 китайських студенти, які здобували освіту як бакалаври музичного мистецтва в Хунаньському національному університеті гуманітарних наук і технологій (Китай).

У процесі дослідно-експериментальної роботи було здійснено аналіз якості вокальної підготовки студентів означених груп. У основу діагностування було покладено вияв рівнів сформованості гносеологічно-компетентнісного, особистісно-мотиваційного, фонаційно-виконавського, рефлексивно-корекційного й фахово-креативного компонентів, які оцінювалися за відповідними критеріями: фахово-когнітивним, мобілізаційно-цільовим; технологічно-інтерпретаційним; самовдосконалювальним; комунікативно-творчим та за відповідними показниками.

Під час діагностування було застосовано комплекс методів, а саме – педагогічне спостереження, анкетування, тестування, опитування, бесіду-інтерв'ю та завдання на самостійну й творчу роботу. За отриманими даними було встановлено, що в більшості студентів найменш розвинутою була здатність надавати комунікативну спрямованість виконуваному репертуару, відносно низька активність у виконанні самостійних і вокально-творчих завдань. Не була готова більшість як українських, так і китайських здобувачів до адекватно-критичного аналізу інтерпретованого й виконаного вокального репертуару та його критеріально-обумовленого оцінювання.

Для китайських студентів типовими були також недостатня ерудованість в галузі історії вокального мистецтва і його стильового різноманіття,

обмеженість музично-теоретичних знань і вмінь, недостатня розвиненість метро-ритмічного й гармонічного слуху, низький рівень володіння навичками диференційованого й цілісного аналізу музичних творів.

З метою вияву чинників виявлених недоліків було здійснено порівняльний аналіз навчальних планів і робочих програм фахових дисциплін українського й китайського освітніх закладів, у яких відбувалась підготовка майбутніх співаків до фахової діяльності. Головними відмінностями вокально-освітньої системи в китайських університетах було визначено:

- відносно невеликий об'єм годин, які відводяться на опанування музично-теоретичних і музично-історичних знань і досить формальне викладання змісту цих дисциплін;

- недостатня кількість навчальних годин, які відводяться заняттям вокалом. Так, курс «Вокальна музика» як основний викладається тільки протягом 1-2 семестру I курсу. На другому і третьому курсах вокал викладається як факультативна дисципліна «Виконання вокальної музики». Це призводить фактично до заміни індивідуальної форми на заняття в малих групах і, нерідко, до виконання творів в унісон, що, зрозуміло, заважає розкриттю індивідуальності кожного із учасників заняття;

- на четвертому курсі студенти, відповідно навчального плану, проходять педагогічну практику, тому підготовка випускної програми проходить практично самостійно, без участі викладача з вокалу; це призводить також і до обмеженої сольної концертної виконавської практики, а з цим – і до так званої пейрафобії, тобто до майже патологічного страху виступати на сцені.

Відзначимо також нечітку репертуарну політику в більшості китайських закладів, обумовлену відсутністю орієнтації у програмних вимогах на певний перелік творів і заниженим рівнем вимог до прикінцевих результатів вокального навчання. Так, у підготовці майбутніх викладачів музики в загальноосвітній школі виконання випускної сольної програми здійснює обмежена кількість кращих студентів IV курсу, а інші захищають бакалаврську роботу.

Негативним чинником є і відсутність концертмейстера на заняттях з вокалу. Це, по-перше, суттєво ускладнює роботу викладача, який має одночасно і виконувати супровід до твору, і приділяти увагу декільком учасникам вокальному «квазі-ансамблю». По-друге, це спонукає здобувачів до широкого використання фонограм «мінус -1» із записом акомпанементу до твору, що суттєво заважає розвитку їхньої творчої індивідуальності.

Перешкоджає якісному опануванню китайських студентів академічних вокальних навичок і те, що значна частка з них захоплюється мікрофонним співом, чинником чого є шалена популярність естрадного співу і розповсюдження в Китаї

KTV-закладів (караоке). Типовим і негативним чинником є і тяжіння китайської студентської молоді до копіювання виконавської манери і надскладного репертуару знаних співаків.

Аналіз занять з вокалу в українському університеті дозволив встановити наступне:

– досить типовим недоліком є недостатня увага до фонаційно-підготовчого етапу, зокрема – до вивільнення вокального апарату й помірною і поступового розвитку діапазону;

– здебільшого, недостатня увага приділяється і стильовій адекватності виконавської манери, тембрової якості звуку, фразування, особливо – у роботі над старовинними аріями раннього бароко;

– зниження рівня зацікавленості мистецтвом класичного академічного співу, зокрема – виконанням оперного репертуару й недостатньо свідоме ставлення до його художньо-ціннісних і виконавсько-стильових особливостей;

– низька якість орфоепічних навичок у виконанні творів на іноземних мовах.

У обох типах закладів було помічено недостатню увагу до системної будови вокально-навчального процесу. Це проявлялося, зокрема у недооцінці важливості добору інструктивного матеріалу, опрацювання якого має спрямовуватися на автоматизоване виконання інтонаційно складних елементів і тим самим забезпечувати цілеспрямовану підготовку здобувача до опанування конкретного твору, з його мелодико-ритмовими, гармонічними й структурними особливостями.

Виявлені відмінності трактуємо як тригер для пошуку шляхів і способів їх взаємного доповнення й узгодження та в цілому – удосконалення цілісної й ефективної системи підготовки майбутніх вокалістів.

Висновки. Звернення до компаративістики дозволяє виявити східні й відмінні риси в системі вокальної освіти України й Китаю з метою сприяння їх взаємному збагаченню. Заставою узгодження розбіжностей є визнання духовної й художньо-естетичні цінності вокального мистецтва для суспільства, усвідомлення потреби в удосконаленні вокально-педагогічної системи, а також обрання перевірених практикою настанов бельканто як універсального підґрунтя для формування вокально-виконавської майстерності майбутніх співаків.

Подальшого дослідження потребує порівняння даних першого й другого, прикінцевого діагностичного зрізів та вияв впливу розробленої експериментальної методики вокальної підготовки на засадах взаємної корекції програмного й організаційно-методичного забезпечення, спрямованого

на досягнення більш високих результатів респондентів експериментальних груп.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ван Бін. Компаративний підхід у дослідженні якості художньо-технічної підготовки студентів у класі фортепіано. *Наука і освіта*. 2009. № 7. С.31–35.

2. Вей, Лімін. Врахування китайських та українських традицій у вокальній підготовці викладачів мистецьких дисциплін 3б. *Мат. наукових доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін»*: наукове видання. Херсон. 2016. С. 92–96.

3. Гук Л. І., Гаврилюк М. В. Застосування компаративістики в історико-педагогічних дослідженнях. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Вип. 67, Серія 5. С. 74–76.

4. Кияновська Л. Музична антропология і її перспективи в сучасній гуманістичній науці. *Музичне мистецтво і культура*. 2013. С. 125–132.

5. Локшина О.В. Порівняльна педагогіка: здобутки двохсотлітнього розвитку та сучасні проблеми. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2010. № 3–4. С. 6–15.

6. Мен Ян. Структура і методи підготовки іноземних студентів до вокально-професійної діяльності. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*: зб. наук. пр. 2018. № 3. С. 71–75.

7. Ніколаї Г., Музично-педагогічна компаративістика: шляхи розвитку. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2010. № 1–2. С. 5–12.

8. Реброва О. Поліхудожнє середовище як ситуативно створена педагогічна умова фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва і хореографії. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*. 2015. Вип. 135. С. 19–23.

9. Фрайт О. В. Музично-вербальна еміненість у інтерпретаційному дискурсі мистецтвознавства. *Дис... д-ра мистецтвознавства, спец. 26.00.01 – теорія і історія культури*. Київ, 2021.

10. Чен Дін. Формування вокальних навичок майбутнього вчителя музики на традиціях Китаю та України: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 2013. Київ.

11. Чжан Яньфен. Методика вокальної художньо-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в університетах України і Китаю: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ: 2012.

12. Koehn N., Yu Hengyuan Internationalisation for mobility and home (IfMH) as a conceptual basis for reforming music education of Chinese students. *Ad Alta journal of interdisciplinary research*. 2021. Issue 2, 12. p. 127–131.